

Саятшы

- I -

Қарашілік — бұйығы қыстау. Таудың қысаң қолтығын қуалай өскен шілікті тоғай мейлінше қою. Бойшаң қыздың тоқ бұрымындай шұбатыла созылып барып кілт үзіледі. Тал жиегіндегі тас қоралы екі үйдің біреуі Кәдіш молланікі. Оған таяу Ысқақтар тұрады. Саятшының үй-қорасы биік шоқыға таман. Қораға тіркес үйдің терезелері құбылаға қараған. Түстікті мегзеген сыртқы қақпа үлкен. Қанатын жая ашылғанда түйелі шана емін-еркін кіріп шыға береді. Кіре берісте сол қол жақта шағын шошала, оған тұспа-тұс қоржын үйдің есігі. Қарағайдан қиюластырған оюлы есік шебер қолдан шыққандығын байқатып жеңіл ашылып, жеңіл жабылады. Қазақы тұрмысқа қолайлы қоржынның екі басы тәрізденген бөлменің біреуі — қонақжай, екіншісі — отағасының құттыханасы. Кіреберісте қазандық. Тоқсыра қалаған сары қидың қызуына бусанған шұнақ құлақ қара қазан тоқтық белгісін танытып қақпағынан бу атады. Терезелердің көсегі қиюлы, әйнектері жақында ғана ұстасқан қабыршық мұздай мөп-мөлдір. Сырттағы шуақ ішке емін-еркін төгіледі. Іргелес түкпір бөлменің есігі сыртта.

Бұған кіріп шығатындар сараң, тек Жамалекең ғана бас сұғады. Қыздырманың күлін алып, күніне бір мезгіл от жағу — дағдылы машығы. Мұндағы жасау жұпыны, қыз жасауындай әлемішті емес, салт жігіттің жатын орнындай жинақы. Төрге түрі айшықты текемет, оюлы сырмақ жайылған. Ағаш төсекте көрпе, жастық жиюлы. Қанаты кең, дөңгелек үстелге шашақты жібек дастарқан жабылған. Бір қабырғаны ине-жіптен жаңа шыққан шым тұскиіз алып тұр. Тұс киізге жағалай ақынның әр кездегі киген киімдері ілінген. Бұрышта талдан иілген тербелмелі бесік. Сәкенін бөлеген бесігін Жамал жабдығын шығармай қастерлеп ұстайды.